

B2-páholy

Háttal a tengernek, háttal a naplementéknek. Már nem viseli együtt őket. Nehezen lép, és még nehezebben áll egy helyben. Nem szereti, ha a tűnődésétől bármi is elvonja a figyelmét. A trónszékét mégsem hozhatja le a házból a partra! Még kinevetnék. És ő is kinevetné magát. Miféle király ő? Vagy kinek, minek a fejedelme? Erdélyi fejedelem? Magyarország vezérlő fejedelme? Mennyi hiábavalóság! Semmivé lesz a hír, rang. Marad a bér, a földönfutás. A több szerénység ideje ez, a torkot eltömő több sors. A száműzetésben nincsenek rangjelek, ahogy rendjelek sem. Lassan húsz éve itt. Tizenhét, teszi hozzá. A következő őszt talán már nem érem meg. Fárad a test, és rég elfáradt a lélek. Meghalni hatvanévesen. Este kis ünneplés készülődik. Minek? Már Bercsényi halott. Tíz éve lassan, hogy elment. Ötvenkilenc volt. Jövőre én is annyi leszek. Esterházy gróf is akkortájt. Sibrik Miklós él az önkéntes bujdosók közül. És néhányan még. Fogytkozunk. Én miért nem mehetek el? *Confessio peccatoris. Mémoires sur la guerre de Hongrie...* Mindent megírtam bennük. Meg a kamarásom, ez a Mikes írogat rólam mindenfélét. Persze még él. Most már elmehetek? Minek maradni? Seregek élére állni többé nem engednek úgyse. Kész a végrendeletem is. Mindent a kamalduli szerzetesekre hagyok. Mi mindent? Amit itt birtokolhatok, a semmi. Gondolatok. Kéziratok. Emlékek. Nem jó megöregedni! Az öregség biztos jele, hogy az ember a régmúlt történéseire pontosabban emlékezik, mint arra, ami előző nap történt vele. Velem már két évtizede nem történik semmi. Se tegnap, se ma. És holnap sem fog semmi történni. Velem már csak a halál történhet meg. Istenhez fohászkodom, de nem nyúl értem. Hagyja, legyen még élőhalott. Elvágta a köldökzsinóromat, amelyen keresztül táplálhatna anyám. Az ország. A nemzetem. Azt mondták, ha otthon maradok, a hajszálon sem esik bántódás. Az osztrákokban nem bíztam soha. Születésemtől az ellenségüknek számítok. Ahogy én is megvetem őket. Lipót gyámsága! Véres cucli a gyerek szájában. De a felnőtt undorodva kiköpte. *Magyarországot előbb rabba, aztán koldussá, végre katolikussá fogom tenni.* A rohadt labanca! Összebb húzza magán a köpenyét. Hidegek az októberi alkonyok a tenger-nél. Lassan két évtizede barátkozik ezzel a hidegséggel. A magánnyal. Bár látogatói elárasztják a szeretetükkel. Nagyobb a hiány. György fiam is meglátogatott. Nőm, Sarolta Amália hessen-wanfriedi hercegnő is halott. Miért, hogy nem rá, hanem a kislányra gondolkodok? Akinek a szabadságharc alatt életet adott. Élt pár hetet. Nem én voltam az apja. A napba néz. Meddőek ezek az alkonyi gondolkodások. Séták. Meddő a társként egyedül maradt tenger. Néha mosolygok magamon. Úgy élek, mint egy karthauzi. Hallgatás, magány és az ima. Korai kelés, mindennapi misehallgatás, délelőtti írás, olvasás, délután fúrás-faragás, bútordarabok eszkábálása. Zárda élet, akár fiatal koromban. Kollonich Lipót horvát bíboros, esztergomi érsek a kijelölt nevelőm. Lipót, te szörnyeteg! 1688. március 27. Bécs. Még négy nap, és utoljára látom az anyámat. De legalább elbúcsúzom tőle. Csehország, Jindřichův Hradec, jezsuita kolostor. Megborzong. Ridegség, csontot ropogtató csönd. Ott fagyott belém először a lélek. *Comes R.* Később csak nagyságos fejedelem. Melyik is volt a jobb? Csapkolódnak benne a képek. Lábánál a tenger. Már a vadászatok is untatnak. Fárasztanak. Az is, hogy látványosság lettem. A szeretet zarándokhelye. A szeretett zarándokhely. Hoznak ezt-azt. Elég lenne, ha csak egy-egy marék földet hoznának. Összeraknám belőlük a Kis-Magyarországot magamnak. Öregszem, könnyebben elérékenyülök. Lovagolni még igen, azt szeretek. Az olyan, mint a szabadság. Szilaj és nehezen kordában tart-

ható. Hároméves koromban már lovagoltam. Hároméves koromban már árva voltam. Talán Róma. Ott művészettörténetet tanulhattam. Miért nem volt maradásom? Lassan elindul fölfelé a házhoz. Útközben a szokásos memóriajátékát játssza. *Ferenc, György, György; Ilona, Zsófia, Zsuzsanna... Eperjes, Kassa, Miskolc, Buda, Mosonmagyaróvár, Bécsújhely.* Thököly kurutáborában ettem utoljára jóízű kenyeret!

Zalán Tibor

E számunk szerzői

- Árva Zolta** (1949) – festőművész, Kispest
- Balázs Géza** (1959) – nyelvész, néprajzkutató, egyetemi tanár, Budapest
- Berend Iván** (1940) – alkalmazott grafikus, Zombor
- Blankó Miklós** (1997) – egyetemi hallgató, szerkesztő, Budapest
- Buzás Huba** (1935) – költő, író, Veszprém
- Csízay László** (1943) – képzőművész, Budapest
- Csörsz Rumen István** (1974) – irodalomtörténész, régizénész, szerkesztő, Budapest
- Fráter Zoltán** (1956) – író, irodalomtörténész, szerkesztő, Budapest
- Gebei Sándor** (1947) – professor emeritus, történész, Budapest
- Homolya Gábor** (1956) – grafikus, képzőművész, Budapest
- Käfer István** (1935) – irodalomtörténész, bibliográfus, szlovakológus, Budapest
- Kincses Katalin Mária** (1968) – történész, főszerkesztő, egyetemi oktató, Göd
- Kocsó László** (1956) – festőművész, grafikus, Budapest
- Lelkes Mihály** – festőművész, építész, Budapest
- Mészáros Kálmán** (1973) – történész, levéltáros, Budapest
- Mészöly Zsófia** (1960) – festőművész, restaurátor, Budakeszi
- Olescher Tamás** (1954) – festő, performer, díszlettervező, Budapest
- Pintér Tamás** (1946) – építész, Budapest
- Popovics Tibor Miklós** (1938) – ruszinisztikai kutató, Budapest
- Prutkay Péter** (1947) – grafikus, Budapest
- Simon Csilla** (1947) – fotográfus, alkalmazott, reklámfotós, Szőny
- Skardelli György** (1955) – építész, Budapest
- Széchy Beáta** (1950) – képzőművész, Budapest
- Szentmártoni Szabó Géza** (1950) – irodalomtörténész, Budapest
- Sziklavári Károly** (1969) – kutató, szerkesztő, Miskolc
- Szmrecsányi V. Beáta** (1970) – képzőművész, művészetszervező, Budapest
- Szyksznian Wanda** (1948) – grafikus, plakátművész, Budapest
- Tuzson Berczeli Péter** (1966) – festőművész, grafikus, Dunakeszi
- Tüskés Gábor** (1955) – irodalomtörténész, egyetemi tanár, Budapest
- Varga Imre** (1950) – költő, író, műfordító, Tinnye
- Veszely Ferenc** (1945) – képzőművész, Wels (Ausztria)
- Wehner Tibor** (1948) – író, művészettörténész, Budapest
- Zalán Tibor** (1954) – költő, író, drámaíró, Budapest